

URTX

DOCUMENTS DE CONCABELLA SOBRE TRES RETAULES I UNA CREU D'ARGENT (1489-1735)

Josep M. Llobet Portella

DOCUMENTS DE CONCABELLA SOBRE TRES RETAULES I UNA CREU D'ARGENT (1489-1735)

Abstract

Se comentan y se transcriben veinte documentos fechados entre 1489 y 1735 que aportan información sobre tres retablos situados en la iglesia de San Salvador y la ermita de San Vicente, de Concabella, y una cruz de plata fabricada en un taller de Barcelona.

It is commented and it is transcribed twenty documents dated between 1489 and 1735 providing information on three altarpieces situated in the Church of San Salvador and the Hermitage of San Vicente, in Concabella, and a cross of silver made in a workshop in Barcelona.

Paraules clau

Concabella, Barcelona, segles xv-xviii, art, retaules, orfebreria.

Introducció

La pacient lectura d'un conjunt documental pertanyent a l'antic fons parroquial de la població de Concabella ens ha permès localitzar diversos textos que aporten informació sobre tres retaules, dos d'ells ubicats a l'església de Sant Salvador d'aquest lloc i l'altre col·locat a l'ermita de Sant Vicenç, situada dins el terme de Concabella, i una creu d'argent elaborada en un taller de la ciutat de Barcelona. Atès que el contingut d'aquests textos pot tenir interès per als historiadors de l'art, n'oferim la transcripció precedida d'uns breus comentaris.

1. El retaule de l'Assumpció de la Verge Maria

Sembla que la primera notícia sobre aquest retaule la dona un document de l'any 1489, mitjançant el qual mestre Rullam, habitant a Benavarri, reconeixia que havia rebut 10 lliures i mitja per raó d'un "retalla" que havia fet a la capella de Santa Maria de l'església de Concabella (document número 1). Tot i que no és habitual que un retaule sigui anomenat, en un text en llatí, "retalla", creiem que aquest terme es refereix a un retaule. Així, doncs, aquest mestre hauria construït la part de fusta d'un retaule que va ser pintat els anys 1504 i 1505 per Joan Garcia, un pintor de Medina del Campo.¹

Aquest retaule, que estava dedicat a l'Assumpció de la Verge Maria, es trobava ja

enllestit el dia 22 de gener de 1505 i, en conseqüència, aquell dia Violant de Cabrera,² que era la senyora de Concabella i Castellnou d'Oluja, feia reconeixement públic de la rebuda de l'obra (document número 4). D'altra banda, el mateix dia, el pintor Joan Garcia reconeixia haver rebut de la senyora 30 lliures i una càrrega de forment, que eren l'import de l'obra feta per ell (document número 5).

El susdit retaule, destinat a la capella de Santa Maria que posseïa Violant de Cabrera a l'església de Sant Salvador de Concabella, l'any 1503 ja es trobava fet però no pintat (document número 3).³ Això reforça la suposició que l'havia obrat el mestre Rullam l'any 1489, com hem dit anteriorment.

És interessant observar que Violant de Cabrera, l'any 1501, havia obtingut permís de la Penitenciària de Roma per poder tenir un altar portàtil i fer dir misses i altres oficis divins (document número 2). Aquest altar portàtil potser era l'oratori petit o el retaulet que són esmentats en un inventari de l'any 1506, redactat després de la mort de Violant de Cabrera (document número 9).

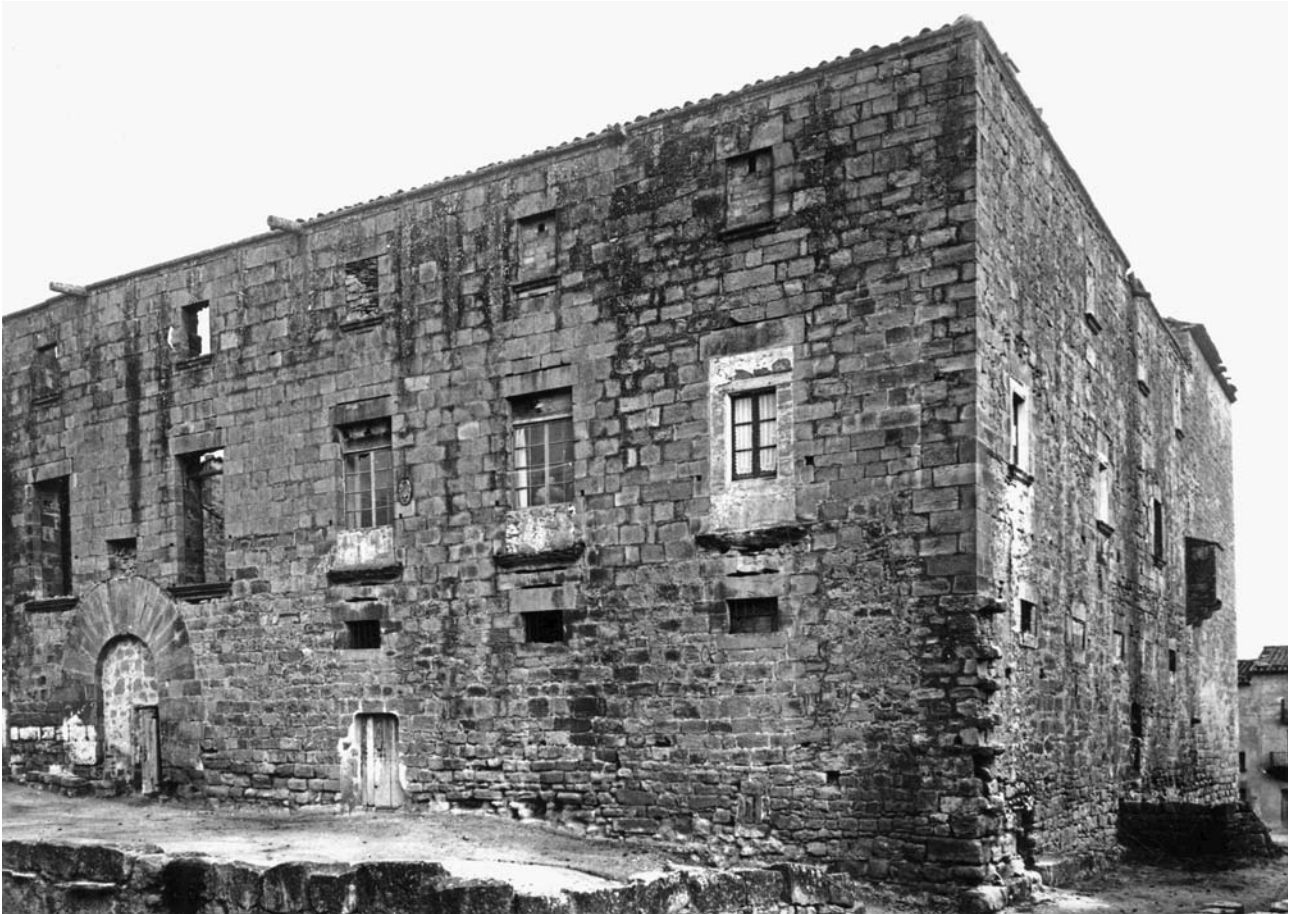
2. El retaule major de Sant Salvador

El pintor Joan Garcia degué fer una bona feina quan pintà el retaule de l'Assumpció de la Verge Maria. Almenys així sembla indicar-ho el fet que, seguidament, li fos encarregat un nou retaule. Aquesta vegada, però, es

¹ Vam donar una breu notícia d'aquest pintor a: Josep M. LLOBET I PORTELLA, *Art cerverí del segle XVI*, Lleida, Virgili & Pagès, 1990, ps. 36-37 i 47-48.

² Informació sobre Violant de Cabrera, que era vídua de Rodrigo de Bovadilla, a: "La família segarrenca dels Bovadilla segons alguns documents notariais (1466-1506)", *Colom i el món català*, Barcelona, Rafael Dalmau, 1993, ps. 525-537.

³ Ja ho havíem donat a conèixer a: Josep M. LLOBET I PORTELLA, "Documents sobre retaules catalans (1375-1863)", *Palestra Universitària*, 19 (2008), ps. 103 i 133.

Castell de Concabella.
Anys vint del segle xx.
Arxiu Comarcal
de la Segarra.
Fons Agustí i Sanpere.

tractava d'una obra més important: el retaule de l'altar major de l'església, per la qual cosa havia de ser pagat conjuntament per la senyora i els habitants de la població (document número 8). La comparació dels preus dels dos retaules també mostra la major rellevància del segon; el primer costà 30 lliures i una càrrega de forment, mentre que el segon importà 80 lliures. Aquesta major rellevància del segon retaule també es fa evident per la contractació, l'any 1505, d'un aprenent: Joan Tomàs, de Tolosa, (document número 6) i, l'any 1506, d'un pintor: Joan de Sòria, que era de Sòria, (document número 7).

3. El retaule de l'ermita de Sant Vicenç

Com a ajuda per fer un nou retaule per a l'ermita de Sant Vicenç, la qual estava situada dins el terme de Concabella, el dia 6 d'octubre de 1692 Tomàs Borràs, de la Fuliola, donà a aquesta ermita totes les pensions de censal que li devia Anna Casamiquela, de Concabella, (document número 12). D'altra banda, pocs dies després, els jurats de Concabella, en nom dels particulars del lloc, s'obligaven a fer un comú de nou quarteres de sembradura i destinar la collita al pagament d'aquest nou retaule (document número 13).

L'artífex elegit per fer aquest nou retaule per a l'ermita de Sant Vicenç fou Felip Reguer, escultor de Cervera, el qual el contractà aquell mateix mes d'octubre de 1692. El període fixat per fer l'obra fou de dos anys, però el dia de Sant Vicenç de l'any 1693 calia que el peu del retaule es trobés acabat. El retaule s'havia de construir, amb algunes modificacions, segons una traça elaborada prèviament. Sabem que hi havia d'haver àngels amb candelers a les mans, ornamentació d'ocells i fruites i, a la grada, un santcrist. El preu fixat fou 140 lliures, que s'havien de satisfer en tres pagues, i dotze àlbers del terme de Concabella per a la fusta (document número 14). L'import de la primera paga, 35 lliures, no fou completat fins a mitjan mes de març de 1695 (document número 15).

Aquest retaule de l'ermita de Sant Vicenç fou daurat per Pere Boldú, un daurador de Bellpuig. El contracte va ser firmat l'any 1729 i en el document s'estipulava que el treball es faria en un període d'un any pel preu de 300 lliures, les quals serien satisfetes en quatre pagues (document número 16). D'aquestes pagues en tenim constància per diversos documents, en els quals són esmentats, a més del susdit Pere Boldú, el

daurador Francesc Boldú, de Bellpuig, que devia ser un familiar del contractant, i l'escultor Francesc Riudorta⁴ (documents números 17, 18, 19 i 20).

4. L'escultor Jacint Reguer

Un document de l'any 1630 ens permet saber que un escultor anomenat Jacint Reguer va fer un aprenentatge de set anys al taller de l'escultor Miquel Vidal, de Manresa. Aquest període d'aprenentatge, diu el document, havia començat el dia de Nadal de 1627 i havia d'acabar l'any 1634 (document número 11). Atès que en aquell temps l'any començava el dia de Nadal, hem de creure que, segons el còmput actual, el període d'aprenentatge començà el dia 25 de desembre de 1626 i acabà el mateix dia de l'any 1633.

Jacint Reguer possiblement era natural de Concabella, ja que el document comentat va ser redactat pel rector de la població, que era el notari local. Sabem, però, que a Cervera, entre els anys 1649 i 1659 hi vivia un escultor que també es deia Jacint Re-

guer.⁵ És molt possible, doncs, que aquests dos escultors fossin la mateixa persona i que el Jacint Reguer de Concabella, acabat l'aprenentatge, es traslladés a viure a Cervera, on les possibilitats d'obtenir encàrrecs eren majors.

5. La creu processional d'argent

Una notícia sobre una creu d'argent destinada a l'església de Sant Salvador de Concabella es troba en un document de l'any 1568. Segons el text d'aquest document, el prevere Pere Bosch, que era natural de Concabella però en aquell temps residia a Barcelona, feia donació de 13 lliures i 12 sous a la comunitat eclesiàstica de Concabella com a ajuda per poder pagar l'import de la susdita creu d'argent, la qual era feta a la ciutat de Barcelona (document número 10). L'existència d'aquesta creu de Concabella ja la coneixíem. N'informava un document de l'any 1576 mitjançant el qual l'argenter cerverí Jaume Mensa es comprometia a fer una creu processional per al lloc d'Argençola segons el model de la creu de Concabella.⁶

⁴ Francesc Riudorta, l'any 1729, consta com a veí de Tàrraga (José SÁNCHEZ REAL, "Más sobre el escultor Espinalt", *Quaderns d'Història Tarraconense*, XI (1992), ps. 79-90).

⁵ Josep M. LLOBET I PORTELLA, "Documents sobre retaules catalans del segle XVII", *Palestra Universitària*, 17 (2004), ps. 59-100.

⁶ LLOBET, *Art cerverí...*, ps. 100 i 137.

⁷ Era la capella de Santa Maria.

Textos documentals

1

1489, octubre, 18. Concabella

Mestre Rullam, habitant a Benavarri, reconeix haver rebut de Rodrigo de Bovadilla, senyor de Concabella, 10 lliures i mitja, que són l'import d'un "retalla" que ha fet per a la capella de Santa Maria de l'església de Concabella.

Arxiu Comarcal de la Segarra (ACSG), Concabella, Fons Parroquial, *Manual notarial*, 1481-1498, f. 28 v.

Sit omnibus notum quod ego magister Rullam, habitator loci de Benavarii, confiteor me habuisse et recepisse a vobis domino Rodrigo de Bovadilla, dominus loci de Conquabela, decem libras et mediam racione unius retalla quod ego ffeci in capella Sancte Marie in ecclesia loci de Conquabela, quod dictum retalla fecit ffacere dictus dominus Rodrigo, renuncians omni excepcioni non numerate pecunie, etc., et quod ego supra dictus magister Rullam sum bene pacatus et contentus ffacio presens apocam vobis et vestris, bonum et finem, etc. Actum est hoc in loco de Conquabela die XVIII° mensis octubris anno M^o CCCC LXXXVIII°.

Testes Iohannes Rialp et Petrus Pintor, omnes habitatores loci de Ostaffranchs.

2

1501, agost, 2. Roma

El bisbe Julià, encarregat de la Penitenciaria de Roma, concedeix permís a Violant de Cabrera, vídua de Rodrigo de Bovadilla, senyora de Concabella, per poder tenir un altar portàtil i fer dir misses i altres oficis divins.

ACSG, Concabella, Fons Parroquial, coberta d'un manual notarial (la part central del document és parcialment il·legible).

Iulianus, misseratione divina episcopus ostiensis, [...] nobili Violente de Cabrera, relictae quondam Roderici de Bobadilla, domine temporalis [...] Conquabella, urgellensis dioecesis, scilicet in Domino sincere devotionis affectus, quem ad romanam [...] non indigne meretur, ut petitioni tue presertim quam ex devotionis fervore prodire conspiciamus quantum [...] possimus favorabiliter annuamus, hinc est quod nos, devotis supplicationibus tuis inclinati, ut liceat tibi habere altare portatile cum debita reverentia super quo in locis congruentibus et honestis per proprium vel alienum sacerdotem ydoneum, secularem vel regularem, missas et alia divina officia, sine vicis alieni preiudicio [...] tue ac familiarium tuorum domesticorum presentia possis facere celebrare auctoritate domini pape, cuius penitentie curam gerimus, et de eius speciali mandato super hoc vive vocis oraculo nobis facto devotioni tue tenore presentium indulgemus. Datum Rome apud Sanctum Petrum, sub sigillo officii penitentie, IIII nonas augusti, pontificatus domini Alexandri pape VI anno nono.

P. de Rub[...].

A. de Calandrinis.

Iohannes de Beka.

3

1503, juliol, 28. Concabella

Violant de Cabrera, senyora de Concabella i Castellnou d'Oluja, atorga testament i, entre altres coses, deixa 30 lliures per fer pintar el retaule que ja ha fet fer a la capella de Santa Maria que posseeix a l'església de Sant Salvador de Concabella.

ACSG, Fons Notarial, Diversos, quadern.

Die veneris XXVIII iulii anno a nativitate Domini M^o D^o tercio in castro de Concabella.

En nom de nostre senyor Déu [...].

Jo dona Yolant de Cabrera e de Bovadilla, senyora dels castells e lochs de Concabella e Castellnou, situats en les vegueries de Cervera e de Agramunt, muller que so estada del molt magnífich mossèn Rodrigo de Bovadilla, quòndam, cavaller, estant detinguda ab alguna infermetat, emperò en mon bon seny e memòria sana e ferma loqüela, fas e ordén mon últim e darrer testament o darrera mia voluntat.

[...].

Ítem, lex al meu retaule, lo qual he fet fer ja de fusta en la sglésia de Sent Salvador de Concabella, trenta lliures de la dita moneda, de les quals dit mon hereu faça pintar lo dit retaule de la mia capella.⁷

[...].

Testes vocati et rogati [...].

[*Al marge esquerre:*] Istud testamentum est revocatum ex eoque dicta nobilis domina Yolans aliud fecit testamentum in posse mei Anthonii Romeu, notarii, die XVI aprilis anno a nativitate Domini M^o D^o quinto.

4

1505, gener, 22. Concabella

Violant de Cabrera, senyora de Concabella i Castellnou d'Oluja, reconeix haver rebut de Joan Garcia, pintor, de Medina del Campo, el retaule de l'Assumpció de la Verge Maria que ha pintat, pel preu de 30 lliures i una càrrega de forment, per a l'església de Concabella,

ACSG, Concabella, Fons Parroquial, *Manual notarial*, 1500-1522, f. 27.

XXII de giner, any M D e sinch.

Està en veritat com yo Violant de Cabrera, senyora de Conquabela e de Castellnou de les Uluges, confés aver agut e rebut de vós mestre Johan Garcia, pintor, de Medina del Campo, del regne de Castela, un retaule que-m aveu pintat per preu de trenta liures barceloneses e una càrrega de forment, lo qual retaule és en la església de Conquabela de la estòria de la assumció de la sacratísima verge Maria. E, perquè està en veritat que

tinch per rebut dit retaule e per bo e per autèntich e-m tinch per contenta de dit retaule, vos ne fas fer la present memòria per ma[n]s de mossèn Johan Soler, vicari de dita església de Conquabela. Fo fet a XXII de giner, any M D e sinch, presens per testimonis en Johan Amigó, del loch de Conquabela, e en Antoni Giner, del loch de Prinyenosa.

5

1505, gener, 22. Concabella

Joan Garcia, pintor, de Medina del Campo, reconeix haver rebut de Violant de Cabrera, senyora de Concabella i Castellnou d'Oluja, 30 lliures i una càrrega de forment, que són l'import del retaule de l'Assumpció de la Verge Maria que ha pintat per a l'església de Concabella.

ACSG, Concabella, Fons Parroquial, *Manual notarial*, 1500-1522, f. 27.

Dit dia e any desús dits.

Està en veritat com jo mestre Johan Garcia, pintor de retaules, de la siutat de Medina del Campo, del regne de Castela, atorch a vós senyora molt noble dona Violant de Cabrera, senyora de Conquabela e de Castellnou de les Uluges, que-m aveu dades e pagades trenta liures barceloneses e una càrrega de forment, dich XXX lliures e una càrrega de forment, per rahó de un retaule damunt dit que us e pintat. E, perquè està en veritat que-m tinch per content de les coses damunt dites, vos ne fas fer lo present albarà, escrit de mà de mossèn Johan Soler, vicari de dit loch de Conquabela, presens per testimonis en Johan Amigó, de Conquabela, e en Antoni Giner, del loch de Prinyenosa. E vul que lo contracte o capítols, que són en la escrivania de Gisona, los quals a presos en Ramon de les Eres, notari de Gisona, entre vostra senyoria e mi sien nulats e cancel·lats. Fo fet a XXII de giner, any M D e sinch.

6

1505, setembre, 22. Cervera

Joan Tomàs, de Tolosa, es posa al servei, durant tres anys, de Joan Garcia, pintor, el qual li promet ensenyar-li l'ofici, alimentar-lo i donar-li 12 lliures.

ACSG, Fons Notarial, Cervera, 55, Antoni Romeu, *Manual*, 1505-1506, s. f.

Die lune XXII septembris anno predicto Cervarie.

Ego Ioannes Thomàs, civitatis de Tolosa, gratis et ex certa scientia, a die presenti quo presens conficitur instrumentum ad tres annos primo et continue venturos mitto et afirmo me vobiscum Ioanni Garcia, pictori, causa adicendi vestrum officium de pintor, promittens quod dicto durante tempore serviam vobis, etc., et quod non recedam a servicio vestro, quod si fecero possitis me capere, etc., et restituam tempus quo defuero, etc., et restituam missiones, etc., obligando, etc., renuntiando, etc., iurando, etc. Et ego dictus Ioannes Garcia promitto vobis dicto Ioanni Thomàs quod dicto durante tempore tenebo vos sanum et egrum et provisum in cibo et potu et ostendere vobis dictum officium ut melius potero et quod dabo et solvam duodecim libras, videlicet quatuor libras pro quolibet anno per calciam et vestum, sine dilacione, etc., promittens solvere superius, etc, super quibus, etc., obligando, etc., renuntiando, etc., iurando, etc.

Testes sunt honorabilis Galcerandus Salver, cilurgicus, et Ioannes Cortès, sartor, Cervarie.

7

1506, març, 3. Cervera

Joan de Sòria, pintor, de Sòria, es posa al servei, durant un any, de Joan Garcia, pintor, el qual li promet ensenyar-li l'ofici, alimentar-lo i, al final, donar-li 8 ducats.

ACSG, Fons Notarial, Cervera, 55, Antoni Romeu, *Manual*, 1506-1507, s. f.

Die martis tercia marcii anno predicto Cervarie.

Ego Ioannes de Soria, pictor, civitatis Sorie, regni Castelle, a die presenti ad unum annum primo et continue venturum mitto et afirmo me vobiscum Ioanne Garcia, pictore, causa serviendi vobis in officio de pintar, videlicet medium annum a daurar et medium annum a lavorar, et in omnibus que volueritis in dicto officio, promittens vobis quod dicto durante tempore non recedam a servicio vestro, quod si fecero possitis me facere iterari et restituam et emendabo vobis omnes expensas et dampna et tempus quo defuero, etc., utilia vobis procurado et inutilia evitando, etc., obligando personam et bona, etc., renuntiando, etc., iurando, etc. Et ego dictus Ioannes Garcia promitto vobis dicto Ioanni de Soria quod dicto durante tempore tenebo vos provisum in cibo et potu et in fine

dicti temporis promitto vobis dare octo ducatos auri, valentes novem libras, sexdecim solidos, et docebo vobis dictum officium ut melius potero et vos adicere volueritis et poteritis, sine dilacione, etc., promittentes [*sic*] solvere superius, etc., super quibus, etc, renuntiando, etc., iurando, etc.

Testes sunt Ffranciscus Averó et Thomas Fuster, blanquerii, ville Cervarie.

8

1506, agost, 12. Concabella

Joan Garcia, pintor, de Medina del Campo, reconeix haver rebut de Violant de Cabrera, senyora de Concabella i Castellnou d'Oluja, els jurats de Concabella i tots els seus habitants 80 lliures, que són l'import del retaule major de Sant Salvador que ha pintat per a l'església de Concabella. D'altra banda, Violant de Cabrera, els jurats de Concabella i tots els seus habitants donen per bo l'esmentat retaule.

ACSG, Concabella, Fons Parroquial, *Manual notarial*, 1500-1522, f. 38 v.

XII° mensis augusti anno Domini M^o D sexto.

Noverint universi quod ego Iohannes Garcia, pictor, de la vila de Medina del Campo, del regne de Castela, confiteo[r] abuse et recepice a vobis domina Violant de Cabrera, domina loci de Conquabela et de Castellnou de les Oluges, et a vobis Poncius Reger et Berengarius Amigó et Bertolomeus Laurencius, iurati anno presenti dicti loci de Canquabela, et tocus universitatis et comonitatis atque loci, etc., quod solvistis michi ad omnes meas voluntates, etc., omnes illas octuaginta libras barchinonenses quas promisisti michi racione del retaule magor sancti Salvatoris quot ego pintavi, et quia sum bene contentus a vobis et bene pacatus, etc., de dictis LXXX libris barchinonensibus, etc., promittens, renunciens et obligans et firmans, etc. Fiat largo modo.

Testes Petrus de Genotin, galigas, gascó, et Iohannes Martinus, loci de Montgay.

Et nos omnes supra dicti domina Violant de Cabrera et nos iurati supra dicti et omnes omnes dicti loci de Conquabela som contents de vós dit mestre Joan e avem per bo lo dit retaule e per rebedor, e som contents, etc., renunciens, promittens et firmans, etc., presentibus testes supra dicti, die et anno ut supra.

1506, setembre, 28. Concabella

Caterina de Cabrera, esposa de Lluís Ortiz, neboda i heretera universal de la difunta Violant de Cabrera, mana fer l'inventari dels béns de l'esmentada Violant de Cabrera.

ACSG, Fons Notarial, Diversos, Inventaris, quadern.

[A la coberta:] Inventari fet dels béns de la molt noble senyora dona Yolant de Cabrera y de Bovadilla, quòndam senyora dels lochs de Concabella y Castellnou.

[...].

E primerament fonch atrobat lo loch, terme e castell de Concabella, ab les terres e domenges de aquell, en lo qual castell morí la dita senyora.

[...].

En lo pasatge.

[...].

Ítem, un oratori de pinzell ab la ymaga de sent Christòfol.

[...].

En la cambra gran de la exeminia.

[...].

Ítem, un oratori petit ab una ymaga de Nostra Dona al mig.

[...].

En la capella.

Primo, un retaulet ab la ymaga de Nostra Dona, ab una cortineta de fill em pua randat.

Ítem, un cruxifix de fust.

[...].

10

1568, maig, 21. Concabella

Pere Bosch, prevere, natural de Concabella i ara habitant a Barcelona, fa donació de 13 lliures i 12 sous a la comunitat eclesiàstica de Concabella com a ajuda per a la creu d'argent que fan fer a Barcelona.

ACSG, Concabella, Fons Parroquial, *Manual notarial*, 1543-1569, f. 341.

Concabella, XXI del mes de maig de 1568.

El venerable mossèn Pere Bosch, prevere, nadiu del present loch de Concabella y ara resedint en servey de la casa del gloriós Sant Antoni de la ciutat de Barcelona, de grat y certa siència, fa donatió pura y irrevocable, dita "entre vius", és a saber, de aquelles tretze liures y dotze sous que el molt magnífich senyor mossèn Nofre Ortís y de Cabrera, senyor de dit loch, li deu per rahó de soldada y servitut de la parrochial de dit loch de Concabella y de dinés prestats, ço és, a la comunitat del predit loch de Concabella, per a obs y ajuda de la creu de argent fan fer en Barcelona, ab tal pacte, emperò, que vol dit mossèn Bosch que una dexa que féu en un testament en temps passat per a la obra de Sant Salvador de Concabella que sie compresa en les dites XIII lliures, XII sous, y que no la puguen demanar a cas que no fes altre testament, y esta condició, ab los predits pactes, fa a dit loch, sense obligatió de tots sos béns, y no revocar-la per ingratitude alguna y inòpia, ab jurament sobre els quatre sants evengelis tocats per ses mans pròpies. Fases ut decet. Testes sunt honorabiles Ioannes Soler et Monserratus Plassa, agricole, omnes loci de Concabella.

11

1630, octubre, 10. Concabella

Jacint Reguer i Pere Reguer signen una concòrdia segons la qual l'esmentat Jacint ha de romandre durant set anys com a aprenent en el taller de Miquel Vidal, escultor, habitant a Manresa.

ACSG, Concabella, Fons Parroquial, *Manual notarial*, 1614-1643, f. 168.

A 10 de octubre 1630.

Concòrdia feta y firmada entre Jasinto Reguer y Pere Reguer, pare de dit Jasinto, que-s posa aprenent, en què dit Pere Reguer pose son fill Jasinto en poder de mossèn Miquel Vidal, esculdor, habitant en la ciuta[t] de Manresa, per temps de set anys, comensant a Nadal de 1627 y acaba[n]t lo any de 1634, y lo dit Jasinto y son pare Reguer se oblígan conforme los tractes conformes los altres que té dit Miquel Vidal, que dit Vidal tingue los matexos ab los demás aprenens tinch, en poder de mossèn Nofre Calbet, notari de Vich.

Testimonis són lo senyor rector de Oriola Andreu Farran y Toni Reyxachs, estudiant.

Die 19 mensis octobris 1692 in loco de Concabella.

12

1692, octubre, 6. Concabella

Tomàs Borràs, de la Fulliola, dóna a l'ermita de Sant Vicenç, situada dins el terme de Concabella, com a ajuda per fer el nou retaule, totes les pensions de censal que li deu Anna Casamiquela, de Concabella.

ACSG, Concabella, Fons Parroquial, *Manual notarial*, 1692-1737, f. 5.

Lo reverent Thomàs Borràs, del lloch de la Fulliola, bisbat de Urgell, de son grat, etc., no ab violència, engany o error induït, sinó de sa espotànea y liberal voluntat y ab ànimo de donar, ab donació, és a saber, pura, perfeta, simple y irrevocable, que se diu "entre vius", dóna per causa de dita donació per ell y per los seus, etc., concedeix al beneït màrtir sant Vicent, de todas las pencions li deu Agna Casamiquela, del lloch de Concabella, o sos hereus, del censal de cent lliuras, pencions cent sous, fa tots any[s] la dita Casamiquela a la badia de Concabella per la missa semmanera se celebra per Thomàs Castells, batlle de Concabella, volent, emperò, dit reverent Thomàs Borràs que servesca per lo retaule nou se fa per la ermita de Sant Vicent, donant facultat dit Thomàs Borràs a mi senyora dona Francisca de Eril, senyora de Concabella, perquè a favor de dit Sant Vicent cobre las sobre ditas pencions, tot lo que ha promès dit Thomàs Borràs, jurant more sacerdotali. Fet en lo castell de Concabella, dia 6 de octubre 1692, per mi doctor reverent Vicens Cortès, rector de dit lloch de Concabella.

Testes sunt lo senyor don Anton de Eril y Ortiz y Saldoni Blanc.

[Al marge i sota el text hi ha diverses anotacions de pagaments].

13

1692, octubre, 19. Concabella

Els jurats de Concabella, en nom del comú i dels particulars d'aquest lloch, s'obliguen a fer un comú de nou quarteres de sembradura i destinar la collita al pagament del nou retaule de l'ermita de Sant Vicenç.

ACSG, Concabella, Fons Parroquial, *Manual notarial*, 1692-1737, f. 3.

Los honorables jurats, en nom del comú y particulars del lloch de Concabella, que són Pere Reguer y Joseph Reguer, pagesos, de dit lloch de Concabella, de son grat y sarta sciència se obligan y o[b]ligar[-se] prometen a la senyora dona Francisca de Eril y Ortiz, senyora de Concabella, a fer un comú de nou quarteres de sembradura fins que ajen satisfet y pagat lo que costarà lo retaule nou se farà en Sant Vicent, obligant-se los dits jurats, en nom del comú y particulars, a tots los gastos se oferiran fins que lo gra sia a la botiga del castell, sens dilació alguna, y a compliment de la sobre dita promesa obligan los dits jurats, en nom del comú y particulars, tots sos béns, mobles e immobles, etc., drets y qualsevols accions, renunciant a tot dret y ley general prohibint y, expressament, a son propi for, submeten-se al for de la cúria ecclesiàstica de Urgell o altre, etc., ab facultat de variar, etc., y perquè les preditas cosas, etc., júran, etc. Fonc pres lo sobre dit acte per mi lo reverent Vicens Cortès y Puig, rector del dit lloch de Concabella, ab autoritat ordinària notari en dit lloch de Concabella.

Testes sunt lo senyor don Emanuel de Margarola, prebere, y lo reverent Jaume Sociats, beneficiat de la col·legiata de Guisona.

14

1692, octubre, 19. Concabella

Felip Reguer, escultor, de Cervera, es compromet a fer el retaule de l'ermita de Sant Vicenç, situada dins el terme de Concabella.

ACSG, Concabella, Fons Parroquial, *Manual notarial*, 1692-1737, f. 6 v.

Die 19 mensis octobris.

Lo honorable Felip Reguer, escultor de la vila de Servera, de son grat y certa sciència, firma acte a la senyora dona Francisca de Eril y Ortís, prometent a dita senyora de fer lo retaule del beneït màrtir sant Vicent, del lloch de Concabella, dins lo termini de dos anys, comenssant la cullita de 1692 fins lo any 1694, lo qual retaule ha de fer dit Felip Reguer segons està firmada la trassa, acceptat que, així com són quartos de columna, ha de fer columnas enteras, quedant lo àngel de la pilastra al mig de las dos columnas, adornadas de alcarxofat y alguns ocells, quedant la pilastra per guarnició del

quadro, so és, ab dos àngels a cada pilastra, ab dos candaleros a les mans, a la bolada de la coronisa un niño, sobre del frontispici altre niño, al sòcul del frontispici una fruïtera y tot lo demás segons la trassa, y a la grada la figura de un sant Christo, ab advertència que dit Felip Reguer, lo dia de sant Vicent del any 1693, ha de tenir fet los peus de dit retaula.

Ítem, que lo retaula aje de tenir de amplària tota la paret, acceptat tres pams de cada part.

E la dita senyora dona Francisca de Eril, de son grat, etc., promet pagar a dit Felip Reguer per preu de dit retaula la suma de cent quaranta lliuras, dit 140 lliuras, ab tres diferents pagas, so és, la primera paga, que són 35 lliuras, al principi de la obra, altres 35 lliuras al mig de la obra y las restants 75 [sic] lliuras acabada la obra. Advertint, emperò, que, si lo comú que an promès fer los de Concabella no se asserten (lo que Déu no vulla), la dita senyora dona Francisca no estiga obligada a pagar a dit Felip Reguer fins a la fi dels tres anys auran passat des del principi de la obra.

Ítem, an pactat las sobre ditas parts que, dins un mes després serà feta la obra de dit retaula, se aje de elegir un home per quiscuna de las sobre ditas parts pràctic del ofici per a què judiquen la obra y, quant no estiga conforma la trassa y ab la deguda perfecció, que dit Felip Reguer stiga obligat a recuperar la falta.

Ítem, per preu de la sobre dita obra, además de las 140 lliuras, se promet donar, per part de la dita senyora dona Francisca de Eril, dotse albes del terme de Concabella, los que agradaran a dit Felip Reguer, y los del poble de Concabella se obligan a portar-los a Servera, tallats que sían los albes per dit Felip Reguer de forma que-s púgan portar ab carreta.

Ítem, que los dias vindrà dit Felip Reguer a assentar lo retaula li ajen de fer lo gasto los del poble de Concabella.

Y, per a què tot lo contengut en [lo] present acte se comple y tinga effecte, obligan las sobre ditas parts, respective, tots sos béns, mobles, etc., drets y qualsevols accions, renunciant a tot dret y lley general, expressament a son propi for, submetent-se a la cort ecclesiàstica de Urgell o a altres, etc., ab facultat de variar, etc., y perquè las preditas cosas, etc., júran, etc. Fonc pres lo sobre dit acte per mi lo doctor Vicens Cortès y Puig, rector de dit lloc de Concabella.

Testes sunt Saldoni Blanc, de Barcelona, y Juan Vidal, habitant en Barcelona.

15

1695, març, 15. Concabella

Felip Reguer, escultor, de Cervera, reconeix haver rebut de Francesca d'Erill, senyora de Concabella, 2 lliures, que completen la primera paga de 35 lliures del retaule de l'ermita de Sant Vicenç, situada dins el terme de Concabella.

ACSG, Concabella, Fons Parroquial, *Pagaments*, 1580-1750, paper solter.

Dich yo lo baix firmat que tinch rebut de mi senyora dona Francisca de Eril y Ortís la suma y quantitat de dos lliures, dich 2 lliures, y estes són a compliment de les 35 lliures que me avia de donar per la primera paga del retaule de sant Vicens, de Concabella, y tenia ia rebut tot lo demás de la paga ab differens prartits [sic] de blat y dinés. Y, per ser lo ver, li'n fas la present rebuda, feta de mà aliena y firmada de mà pròpia. Vuy, a 15 de mars de 1695.

Felip Reguer, firmo lo sobre dit.

[Al dors:] Escultor de Cervera. 1695.

16

1729, maig, 8. Concabella

Pere Boldú, daurador, de Bellpuig, es compromet a daurar el retaule de l'ermita de Sant Vicenç, situada dins el terme de Concabella.

ACSG, Concabella, Fons Parroquial, *Manual notarial*, 1692-1737, f. 178 v.

Die 8 mensis maii anno Domini 1729 in loco de Concabella, urgellensis diocesis.

Lo honorable senyor Pere Boldú, dorador, de la vila de Bellp[u]ig, bisbat de Solsona, de son grat y certa siència, firme acte als regidors, batlle y majorals del present lloch de Concabella de dorar lo retaule de la ermita de Sant Vicens del present lloch de Concabella dins lo espay y termini de un a[n]y, contador del present dia en avan, per lo preu de tres-sentes lliures barceloneses, dich 300 lliures barceloneses, ab los pactes següens.

Primo, que los regidors y demás sobre dits prometen pagar la sobre dita quantitat al dit

senyor dorador per tot lo mes de setembre pròxim vinent sent y sinquanta lliures y les res[tans] sent y sinquanta lliures ab tres iguals pagues, és a saber, sinquanta lliures quiscun any, comensant la primera paga de dites 150 lliures per tot lo mes de setembre pròxim vinent a un any y les demás restans consecotivament de semblan dia a altre any, fins finida y pagada dita quantitat, y, en cas que del comó que dit poble de Concabella elegit per dita satisfació resultàs per pagar més de les dites 50 lliures, deguen los dits senyors regidors entregar-o al dit senyor dorador a bon compte per la paga immediatament següén.

Ítem, ab altre pacte promet lo dit dorador tenir fet o dorat del dit retaule per lo primer diumenge de setembre pròxim vinent lo march, grades, sacrari y sants de les pasteres.

Ítem, ab altre capítol, promet lo dit senyor dorador dorar lo dit retaule, és a saber, tota la talla, mollures y sants dorat a la boliana y los plans de tot lo restant del retaule han de ésser de lapijàsuli, ab perfils de or de petxini perquè estíguie ben imitat, y, ayxís matex, los plans de les pasteres.

Ítem, que lo poble li àgie de donar al dit senyor dorador assistiment per lo còurer lo menjar y llit desent, etc.

Y per a què tot lo contengut en lo present acte se còmplie y tinguie effecte y obliguent les sobre dites parts to[t]s sos béns, etc., drets y qualsevols accions, renunciant a tot dret y lley general, expresament a son propi for o altre, etc., subjectan-se a un for y altre, tan secular com ecclesiàstich, ab facultat de poder variar, etc., y ab jurament, llargament, etc. Actum est, etc.

Testes sunt Jaume Prat, teixidó, y Anton Enrich, mestre de cases, del lloch de Llanera, bisbat de Solsona.

17

1731, abril, 12

Pere Boldú, daurador, de Bellpuig, reconeix haver rebut de Josep Pasqual, majoral de Sant Vicenç, de Concabella, 90 lliures, que són l'import d'una part del preu de daurar el retaule de l'ermita de Sant Vicenç, situada dins el terme de Concabella.

ACSG, Concabella, Fons Parroquial, *Manual notarial*, 1612-1699, paper solter.

Tinch rebut de Joseph Pasqual, de Concabella, mayoral de Sant Vicens, de dit poble, la quantitat de noranta lliures, dich 90 lliures. Y, per a què conste, fas la present. Vuy dia 12 de abril de 1731.

Pere Boldú, dorador.

Són 90 lliures.

18

1731, octubre, 29

Francesc Riudorta, escultor, reconeix haver rebut de Francesc Reixachs, majoral de Sant Vicenç, de Concabella, 45 lliures, les quals ha de lliurar a Pere Boldú, daurador, de Bellpuig, i són l'import d'una part del preu de daurar el retaule de l'ermita de Sant Vicenç, situada dins el terme de Concabella.

ACSG, Concabella, Fons Parroquial, *Manual notarial*, 1612-1699, paper solter.

Dich jo lo baix firmat com tinch rebut de mans de Francesc Reixachs, maigoral de Sant Visens, de Concabella, la suma y quantitat de coranta-sinch lliuras, dich 45 lliuras. Sols quédan en mans de[] senyor rector 10 lliuras, 17 sous. Y, per ser lo ver, fas la presén rebuda. Vuy dia 29 de octubre de 1731. Y los dinés són per entregar a Pere Boldú, daurador, de Velpuix.

Francisco Riudorte, escultor.

19

1732, setembre, 30

Francesc Boldú, daurador, de Bellpuig, reconeix haver rebut de Magí Reguer, majoral de Sant Vicenç, de Concabella, 13 lliures, 7 sous i 6 diners, que són l'import d'una part del preu de daurar el retaule de l'ermita de Sant Vicenç, situada dins el terme de Concabella.

ACSG, Concabella, Fons Parroquial, *Manual notarial*, 1612-1699, paper solter.

Dich jo lo bax firmat com ti[nc]h reebut del senyor Magí Rreguer, majoral de Sant Visèn, de Concabella, la suma [y] quantitat de tretces lliures, set sous y sis [diners] a bon comte de major cantitat. Viy [sic] faix la pr[e]ce[n]t rebuda, dia trenta de setembre del a[n]y 1732.

Francisco Boldú, dorador, de la vi[ll]a de Bellpús.

ACSG, Concabella, Fons Parroquial, *Manual notarial*, 1612-1699, paper solter.

20

1735, [?], 24

Francesc Boldú, daurador, de Bellpuig, reconeix haver rebut 4 lliures, que són l'import d'una part del preu de daurar el retaule de l'ermita de Sant Vicenç, situada dins el terme de Concabella.

Fas fe jo Francisco Boldú com confeso aver rebut 4 lliuras, dic quatre lliuras, les quals són a bon comte de la resta del retaule de Sant Vicent, les quals pàgan los majorals de dit any. Vuy dia 24, fas la present rebuda, del any 1735.

Francisco Boldú, dorador.

4 lliuras.